

Έκθεση για το άσυλο 2023

Σύνοψη

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2023

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματός του δεν φέρουν καμία ευθύνη για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Φωτογραφία εξωφύλλου: Adobe Stock [#457573540](#)

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023

PDF ISBN 978-92-9403-236-2 doi: 10.2847/948738 BZ-AH-23-001-EL-N ISSN 2600-3007

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή εφόσον αναφέρεται η πηγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν υπόκειται στους κανόνες του EUAA για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Έκθεση για το άσυλο 2023

Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του
ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΣΥΝΟΨΗ

Ιούλιος 2023

Πρόλογος

Η διεθνής και η προσωρινή προστασία παρέμειναν στο προσκήνιο των πολιτικών συζητήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, με την άφιξη συνολικά 5 εκατομμυρίων αιτούντων προστασία στην Ευρώπη. Ο συνολικός αριθμός περιλαμβάνει τον αριθμό των αιτήσεων ασύλου που εκτινάχθηκαν σε σχεδόν 1 εκατομμύριο, εκτός από τις πάνω από 4 εκατομμύρια καταχωρίσεις για προσωρινή προστασία από άτομα που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Φυσικά, το μέγεθος της εισροής δοκίμασε τα εθνικά συστήματα ασύλου και υποδοχής σε νέα επίπεδα, ενώ οι χώρες της ΕΕ+ βρέθηκαν αντιμέτωπες με την αναζήτηση γρήγορων και ταυτόχρονα βιώσιμων λύσεων.

Οι εξελίξεις στον τομέα της διεθνούς προστασίας το 2022 ανέδειξαν τη σημασία της ύπαρξης μιας αποτελεσματικής δομής προστασίας με τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερόμενων μερών. Όπως παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συνέχισαν τις προσπάθειές τους για να προωθήσουν τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) και να ενισχύσουν περαιτέρω την πρακτική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ+ στη βάση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας. Διαδραμάτισαν επίσης ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη συντονισμένης ευρωπαϊκής απάντησης στις ανάγκες των εκτοπισμένων από την Ουκρανία.

Για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και των αναδυόμενων αναγκών, οι χώρες της ΕΕ+ ανταποκρίθηκαν προσαρμόζοντας τις πολιτικές και τις πρακτικές τους, διαθέτοντας πρόσθετους πόρους και θεσπίζοντας αλλαγές στη νομοθεσία. Οι πολλές θετικές εξελίξεις πρέπει να εκτιμηθούν και να επικροτηθούν. Ωστόσο, σε έναν κόσμο ραγδαία μεταβαλλόμενων μοτίβων στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, δεν υπάρχει χρόνος για εφησυχασμό, ενώ τα διδάγματα που αντλήθηκαν το 2022 θα πρέπει να χρησιμεύσουν ως καταλυτικοί παράγοντες για περαιτέρω βελτίωση. Η ταχεία ενεργοποίηση και παράταση της προσωρινής προστασίας έδειξε ότι η αποτελεσματική νομοθεσία και ο σχεδιασμός αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων, σε συνδυασμό με την ευρεία πολιτική βούληση, μπορούν να οδηγήσουν σε ταχεία αντίδραση στις ανθρωπιστικές κρίσεις, να εξασφαλίσουν προβλεψιμότητα και σταθερότητα στους δικαιούχους και να προωθήσουν τη σύγκλιση των πρακτικών σε διάφορες χώρες. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η απόκριση της ΕΕ στην προστασία των εκτοπισμένων από την Ουκρανία μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για την καθοδήγηση του συστήματος ασύλου της ΕΕ στο σύνολό του μέσω παρόμοιων εκφράσεων αλληλεγγύης και κοινής ευθύνης.

Μετά από ένα πλήρες έτος λειτουργίας με ενισχυμένη εντολή, ο EUAA έκλεισε το 2022 με έναν άνευ προηγουμένου αριθμό επιχειρησιακών σχεδίων για την παροχή επιχειρησιακής και τεχνικής βοήθειας κυρίως σε κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν δυσανάλογες πιέσεις στα συστήματα ασύλου και υποδοχής τους. Όπως προβλέπεται στον κανονισμό για τον EUAA, το νέο πρόγραμμα εργασίας του Οργανισμού θα συνεχίσει να εξελίσσεται και εντός του επόμενου έτους.

Ο νεοδιορισθείς υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων του ΕΥΑΑ θα διασφαλίσει ότι οι επιχειρήσεις του Οργανισμού θα συνεχίσουν να σέβονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα, οι αξιωματικοί-σύνδεσμοι στα κράτη μέλη θα προσαρμόσουν περαιτέρω τη συνεργασία με τις εθνικές αρχές, ενώ στις αρχές του 2024 θα τεθεί σε εφαρμογή μηχανισμός παρακολούθησης που θα συμβάλει στην εναρμόνιση των πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ. Ανταποκρινόμενος στη φήμη του ως κέντρου εμπειρογνώσιας στον τομέα του ασύλου, ο Οργανισμός θα συνεχίσει να διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ευρωπαϊκή προσπάθεια παροχής προστασίας σε όσους την έχουν ανάγκη.

Nina Gregori
Εκτελεστική διευθύντρια
Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
Περιεχόμενα.....	7
Εισαγωγή.....	8
1. Παγκόσμιες εξελίξεις στον τομέα του ασύλου.....	9
2. Οι κυριότερες εξελίξεις στον τομέα του ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	10
3. Στήριξη του ΕΥΑΑ το 2022.....	13
4. Η λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.....	15
4.1. Πρόσβαση στις διαδικασίες.....	15
4.2. Η διαδικασία του Δουβλίνου.....	17
4.3. Ειδικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των αναγκών προστασίας.....	18
4.4. Διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου σε πρώτο βαθμό.....	18
4.5. Διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου σε δεύτερο ή υψηλότερο βαθμό.....	20
4.6. Εκκρεμείς υποθέσεις.....	21
4.7. Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία.....	21
4.8. Πτυχές της κράτησης που αφορούν αιτούντες και πρώην αιτούντες.....	22
4.9. Πρόσβαση σε πληροφορίες.....	22
4.10. Νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.....	23
4.11. Υπηρεσίες διερμηνείας.....	23
4.12. Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής.....	24
4.13. Η ανιθαγένεια στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου.....	24
4.14. Περιεχόμενο της προστασίας.....	25
4.15. Επανεγκατάσταση και εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους.....	27
5. Παιδιά και άτομα με ειδικές ανάγκες στη διαδικασία ασύλου.....	28
Τελικές παρατηρήσεις.....	30

Εισαγωγή

Η ετήσια έκθεση του ΕΥΑΑ για το άσυλο, ως κατ' εξοχήν πηγή πληροφόρησης σχετικά με τη διεθνή προστασία στην Ευρώπη, παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των κυριότερων εξελίξεων στον τομέα του ασύλου στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ελβετία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία (χώρες της ΕΕ+).

Αρχίζοντας με μια σύντομη επισκόπηση των τάσεων και των κύριων θεμάτων συζήτησης γύρω από τον αναγκαστικό εκτοπισμό σε παγκόσμιο επίπεδο, η έκθεση εστιάζει στο πλαίσιο της Ευρώπης. Παρουσιάζονται οι κυριότερες εξελίξεις σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, καλύπτοντας όλες τις πτυχές του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ). Παρουσιάζεται επιλεγμένη νομολογία που δείχνει πώς τα δικαστήρια έχουν διαμορφώσει την ερμηνεία των ευρωπαϊκών και εθνικών νόμων. Επιπλέον, στατιστικά στοιχεία σχετικά με βασικούς δείκτες επισημαίνουν τις τάσεις στον τομέα του ασύλου το 2022.

Οι χώρες της ΕΕ+ βρέθηκαν αντιμέτωπες με έναν τεράστιο αριθμό ατόμων που χρειάζονταν προστασία το 2022, ως αποτέλεσμα της εκτίναξης των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν στην Ευρώπη, σε συνδυασμό με τον αναγκαστικό εκτοπισμό εκατομμυρίων ανθρώπων από την Ουκρανία μετά τη ρωσική εισβολή. Υπό το πρίσμα αυτών των εξελίξεων, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της κινητοποίησαν ένα άνευ προηγουμένου ποσό πόρων για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων αναγκών προστασίας.

1. Παγκόσμιες εξελίξεις στον τομέα του ασύλου

Τα αυξημένα επίπεδα συγκρούσεων και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά την τελευταία δεκαετία συνεχίστηκαν και το 2022. Ένας συνδυασμός κρίσεων, συμπεριλαμβανομένων νέων και συνεχιζόμενων συγκρούσεων, κλιματικών διαταραχών, γεωπολιτικών αναταραχών, βίας και διώξεων, οδήγησε εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους το 2022. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία προκάλεσε μία από τις ταχύτερες και μεγαλύτερες κρίσεις εκτόπισης πληθυσμού μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Επίσης συνεχίστηκαν ή αυξήθηκαν άλλες προϋπάρχουσες, σοβαρές καταστάσεις εκτοπισμού σε όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα ο αριθμός των εκτοπισμένων παγκοσμίως να ανέλθει σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα το 2022, περίπου 103 εκατομμύρια, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Παρατηρήθηκαν σοβαρές επιπτώσεις σε πληθυσμούς αμάχων στην Αιθιοπία, το Αφγανιστάν, τη Βενεζουέλα, το Βόρειο τρίγωνο της Κεντρικής Αμερικής (Γουατεμάλα, Ελ Σαλβαδόρ και Ονδούρα), την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Μιανμάρ, τη Μοζαμβίκη, τη Μπουρκίνα Φάσο, τη Νικαράγουα, την περιοχή Σαχέλ και τη Συρία.

Στο πλαίσιο αυτό, η διεθνής κοινότητα συνέχισε τις προσπάθειές της για την εξεύρεση λύσεων για τα άτομα που χρήζουν προστασίας. Μέσω της πολυσυμμετοχικής συνεργασίας, δόθηκαν αποτελεσματικές λύσεις προστασίας σε άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Όσον αφορά τη διεθνή προστασία, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Συμφώνου για τους Πρόσφυγες, η διεθνής κοινότητα συνέχισε να σχεδιάζει και να υλοποιεί πρωτοβουλίες με σκοπό: i) την ελάφρυνση της πίεσης στις χώρες υποδοχής· ii) την ενίσχυση της αυτάρκειας των προσφύγων· iii) την επέκταση της πρόσβασης σε λύσεις σε τρίτες χώρες· και iv) την εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών στις χώρες καταγωγής για ασφαλή και αξιοπρεπή επιστροφή.

Καθώς οι ενδιαφερόμενοι φορείς παγκοσμίως συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν τις πολύπλοκες πτυχές των συνεχώς μεταβαλλόμενων μοτίβων εκτοπισμού, η θεωρία και η πράξη της διεθνούς προστασίας εξελίσσονται για να καλύψουν τις αναδυόμενες ανάγκες. Τα κύρια ζητήματα που παρέμειναν στο επίκεντρο της προσοχής στον τομέα του ασύλου το 2022 ήταν μεταξύ άλλων τα εξής:

- Η έμφαση στα παιδιά και τους ασυνόδευτους ανηλίκους·
- Η καλύτερη κατανόηση και ανταπόκριση στις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών στο πλαίσιο του εκτοπισμού·
- Η έμφαση στη σωματική και ψυχική υγεία των εκτοπισμένων ως καθημερινό μέλημα·
- Ο εκτοπισμός λόγω κλίματος ως παράγοντας που δημιουργεί και διαμορφώνει ανάγκες προστασίας σε παγκόσμιο επίπεδο· και
- Η συνεκτίμηση των ζητημάτων ανιθαγένειας στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης ασύλου και η αλληλεπίδραση μεταξύ ανιθαγένειας και αναγκών προστασίας.

2. Οι κυριότερες εξελίξεις στον τομέα του ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία προκάλεσε αναγκαστικό εκτοπισμό πληθυσμού πρωτοφανούς επιπέδου τις τελευταίες δεκαετίες στην Ευρώπη και άσκησε ακόμη μεγαλύτερη πίεση στα ήδη κορεσμένα συστήματα υποδοχής. Ο αντίκτυπος του πολέμου είχε βαθιά επίδραση στη διαμόρφωση της μετανάστευσης και του ασύλου και, όπως ήταν φυσικό, αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο στη χάραξη πολιτικής σχετικά με την προστασία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Εκφράζοντας τη δέσμευση της ΕΕ να επιδείξει πλήρη αλληλεγγύη στην Ουκρανία, το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων εξέδωσε ομόφωνα, στις 4 Μαρτίου 2022, εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την ενεργοποίηση της εφαρμογής της οδηγίας περί προσωρινής προστασίας και θέσπισε την προσωρινή προστασία για τους εκτοπισμένους που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε την πλατφόρμα αλληλεγγύης, η οποία κατέστη ο κόμβος μιας οργανωμένης αντίδρασης της ΕΕ. Ανέπτυξε επίσης ένα σχέδιο δράσης 10 σημείων με μέτρα που πρέπει να ληφθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους οργανισμούς της ΕΕ και τα κράτη μέλη για την κάλυψη των αναγκών των ατόμων που εγκαταλείπουν τις εμπόλεμες περιοχές στην Ουκρανία.

Μετά την απόφαση του Συμβουλίου τον Μάρτιο του 2022, οι χώρες της ΕΕ προχώρησαν στην εφαρμογή της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου θεσπίζοντας σχετικές ρυθμίσεις όσον αφορά τις διαδικασίες και την υποδοχή, οργανώνοντας ενημερωτικές εκστρατείες και παρέχοντας πρόσβαση σε δικαιώματα για τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η ενεργοποίηση και η πρακτική εφαρμογή της οδηγίας περί προσωρινής προστασίας επέτρεψαν τη θέσπιση σαφούς νομικού καθεστώτος για τα άτομα που εγκαταλείπουν τις εμπόλεμες περιοχές στην Ουκρανία και τη συστηματική πρόσβαση σε συναφή δικαιώματα¹.

Με την ενεργό δράση της γαλλικής και της τσεχικής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ και υπό τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος το 2022 για την προώθηση της δέσμης μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και την ενίσχυση της πρακτικής συνεργασίας μεταξύ των χωρών της ΕΕ+. Ως εκ τούτου, τον Ιούνιο του 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε διαπραγματευτικές εντολές σχετικά με τους κανονισμούς για τον έλεγχο διαλογής και το Eurodac, καθώς και τη γενική προσέγγισή του σχετικά με την πρόταση για την αναθεώρηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Επίσης, 21 χώρες κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με την εφαρμογή του εθελοντικού μηχανισμού αλληλεγγύης, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τον κανονισμό για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης. Ο μηχανισμός προβλέπει την έκφραση αλληλεγγύης προς τα κράτη μέλη που δέχονται ιδιαίτερες πιέσεις στα συστήματα ασύλου και υποδοχής τους μέσω μετεγκαταστάσεων, χρηματοδοτικών συνεισφορών και άλλων μέτρων στήριξης.

¹ Για λεπτομερή επισκόπηση των μέτρων που έλαβαν οι χώρες της ΕΕ+ για την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας για τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, βλ. EUAA, [Providing Temporary Protection to Displaced Persons from Ukraine: A Year in Review](#).

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το 2022 οι εισηγητές παρουσίασαν σχέδια εκθέσεων σχετικά με όλες τις νομοθετικές προτάσεις που περιλαμβάνονται στο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και σχετικά με την αναδιατυπωμένη οδηγία για την επιστροφή. Τον Σεπτέμβριο του 2022, το Κοινοβούλιο και οι εκ περιτροπής Προεδρίες του Συμβουλίου της ΕΕ κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με έναν [κοινό χάρτη πορείας](#) για τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των συννομοθετών με σκοπό την έγκριση των νομοθετικών προτάσεων πριν από το τέλος της νομοθετικής περιόδου 2019-2024.

Η αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και ο σχετικός αντίκτυπος στην ορθή λειτουργία του συστήματος Σένγκεν αποτέλεσαν βασικά θέματα συζήτησης μεταξύ των ευρωπαϊκών φορέων χάραξης πολιτικής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα έγγραφο πολιτικής με σκοπό τη χάραξη πολυετούς στρατηγικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, η οποία αφορά τον έλεγχο των συνόρων, τις δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης, την ανάλυση κινδύνων, τη διυπηρεσιακή, ενωσιακή και διεθνή συνεργασία, την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, τα θεμελιώδη δικαιώματα, την έρευνα και την καινοτομία, καθώς και την εκπαίδευση και κατάρτιση. Καταβλήθηκαν επίσης προσπάθειες για την ενίσχυση της συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης για την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης.

Τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ εξακολούθησαν να δέχονται αυξημένη πίεση, καθώς οι αφίξεις συνέχισαν να αυξάνονται ραγδαία για δεύτερη συνεχή χρονιά. Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία που συνέλεξε ο Frontex, το 2022 εντοπίστηκαν 330 000 παράτυπες διελύσεις συνόρων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, γεγονός που αντιστοιχεί σε αύξηση 64 % σε σύγκριση με το 2021. Τα άτομα που εκτοπίστηκαν από την Ουκρανία δεν συμπεριλήφθηκαν στα στοιχεία αυτά, καθώς καταγράφηκαν χωριστά. Για την αντιμετώπιση της κατάστασης στα εξωτερικά σύνορα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέχισε να παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη πρώτης υποδοχής, προσφέροντας οικονομική βοήθεια και επιχειρησιακή αντίδραση σε συντονισμό με τους οργανισμούς της ΕΕ, διεθνείς οργανισμούς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε δύο σχέδια δράσης με σειρά επιχειρησιακών μέτρων για την αντιμετώπιση άμεσων και συνεχιζόμενων προκλήσεων κατά μήκος των οδών της Κεντρικής Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων. Το σχέδιο δράσης για την Κεντρική Μεσόγειο περιλαμβάνει 20 μέτρα για τη μείωση της παράτυπης και μη ασφαλούς μετανάστευσης, την παροχή λύσεων για τις αναδυόμενες προκλήσεις στον τομέα των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης, και την ενίσχυση της ισορροπίας μεταξύ αλληλεγγύης και κατανομής ευθυνών ανάμεσα στα κράτη μέλη. Το σχέδιο δράσης για τα Δυτικά Βαλκάνια προτείνει επίσης 20 επιχειρησιακά μέτρα που διαρθρώνονται γύρω από πέντε πυλώνες. Στόχος είναι η ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης και της διαχείρισης των συνόρων μεταξύ της ΕΕ και των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, οι οποίες έχουν μοναδικό καθεστώς ως χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ.

Το 2022, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν να παρέχουν συνδρομή μέσω επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης (SAR) σε ανθρώπους και σκάφη που κινδύνευαν στη Μεσόγειο Θάλασσα. Στις επιχειρήσεις αυτές περιλαμβάνονταν μετανάστες και πρόσφυγες που προσπαθούσαν να φτάσουν στην Ευρώπη, επιχειρώντας ταξίδια με κίνδυνο της ζωής τους, τα οποία οργανώνονται από διακινητές που χρησιμοποιούν όλο και πιο επικίνδυνες τακτικές για να διασχίσουν τη Μεσόγειο. Καθώς δεν υπάρχει ένας πανευρωπαϊκός, κοινώς αποδεκτός και προβλέψιμος μηχανισμός για συμβάντα έρευνας και διάσωσης, οι περιορισμοί των υφιστάμενων ρυθμίσεων και πρακτικών συνεχίζουν να αποτελούν στόχο επικρίσεων. Σύμφωνα με αυτές τις απόψεις, η έλλειψη συντονισμού στις δραστηριότητες έρευνας και

διάσωσης, η ανάληψη ατομικής δράσης από μεμονωμένες χώρες και η ποινικοποίηση των ΜΚΟ που συμμετέχουν σε δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο συχνά οδηγούν τους μετανάστες να αναγκάζονται να παραμένουν επί πολλές ημέρες στα σκάφη.

Η ΕΕ συνέχισε την ολοκληρωμένη και αμοιβαία επωφελή συνεργασία της με τρίτες χώρες, σύμφωνα με τον ηγετικό ρόλο που διαδραματίζει εδώ και δεκαετίες για την προώθηση λύσεων με γνώμονα την προστασία σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης της πολιτικής της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο περιλάμβαναν προσπάθειες για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης, την εξάρθρωση των δικτύων παράνομης διακίνησης μεταναστών, τη συνεργασία με τρίτες χώρες σε θέματα επιστροφών και επανεισδοχών, τη συνεργασία με χώρες εταίρους στον τομέα της μετανάστευσης και διαχείρισης των συνόρων, την παροχή υποστήριξης για λύσεις προστασίας σε άλλα μέρη του κόσμου, και την ανάπτυξη νόμιμων οδών προστασίας στην Ευρώπη.

Προκειμένου να διασφαλίσει την εναρμονισμένη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) εξέδωσε πάνω από **20 αποφάσεις** το 2022, οι οποίες καλύπτουν θέματα που αφορούν τα εξής:

- την αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου·
- τη διαδικασία του Δουβλίνου·
- την έννοια της «μεταγενέστερης αίτησης»·
- το παραδεκτό των αιτήσεων διεθνούς προστασίας·
- το δικαίωμα πρόσβασης σε διοικητικό φάκελο και την έννοια της «γραπτής» κοινοποίησης της απόφασης·
- την ανάκληση των υλικών συνθηκών υποδοχής·
- το πεδίο εφαρμογής της κράτησης και του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας της κράτησης·
- την οικογενειακή επανένωση που περιλαμβάνει ανηλίκους· και
- την ανάκληση της διεθνούς προστασίας για λόγους εθνικής ασφάλειας.

3. Στήριξη του EUAA το 2022

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/2303 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, που προβλέπει ενισχυμένες αρμοδιότητες για τον Οργανισμό. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, ο Οργανισμός απέδειξε τον ρόλο του ως κέντρου εμπειρογνώσιας στον τομέα του ασύλου, επεκτείνοντας την επιχειρησιακή και τεχνική του υποστήριξη για την αντιμετώπιση των εξελισσόμενων αναγκών. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία δημιούργησε ανάγκες προστασίας σε μεγάλη κλίμακα, ενώ ο Οργανισμός ανταποκρίθηκε γρήγορα για να προσφέρει βοήθεια στις χώρες που δέχονται μεγάλο αριθμό εκτοπισμένων ατόμων από την Ουκρανία. Ως αναπόσπαστος παράγοντας της συλλογικής αντίδρασης της ΕΕ στην κάλυψη των αναγκών εκατομμυρίων εκτοπισμένων, ο EUAA συνέβαλε αποτελεσματικά στην εφαρμογή λύσεων προστασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Για την παροχή τεκμηριωμένων πληροφοριών σε ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ο EUAA συνέχισε το 2022 να συλλέγει, να επεξεργάζεται, να συνθέτει και να αναλύει πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένα θέματα, τις τελευταίες εξελίξεις, αναδυόμενα θέματα και προβλέψεις στον τομέα του ασύλου. Τα προγράμματα κατάρτισης που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν από τον Οργανισμό στήριξαν την πρακτική εφαρμογή του ΚΕΣΑ, βοηθώντας τους υπαλλήλους στο άσυλο και την υποδοχή να βελτιώσουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την αυτονομία τους για την εφαρμογή αποτελεσματικών και δίκαιων διαδικασιών, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ.

Βασικός τομέας δραστηριότητας του EUAA είναι η παροχή επιχειρησιακής και τεχνικής συνδρομής, ιδίως στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν δυσανάλογη πίεση στα συστήματα ασύλου και υποδοχής τους. Το 2022 ο EUAA παρείχε επιχειρησιακή στήριξη σε αριθμό ρεκόρ 14 κρατών μελών της ΕΕ: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κύπρο, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ρουμανία, Σλοβενία και Τσεχία. Η επιχειρησιακή υποστήριξη στα εθνικά συστήματα ασύλου και υποδοχής το 2021 κάλυψε σειρά δράσεων προσαρμοσμένων στο ειδικό πλαίσιο και τις ανάγκες κάθε χώρας, όπως η υποστήριξη για την αύξηση της ικανότητας και της ποιότητας των συνθηκών υποδοχής, η καταχώριση και η διεκπεραίωση των αιτήσεων σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, η υποστήριξη των μετεγκαταστάσεων και η βελτίωση της ποιότητας και της τυποποίησης της διαδικασίας του Δουβλίνου. Ο Οργανισμός υποστήριξε επίσης τα κράτη μέλη στην εφαρμογή λύσεων προστασίας για τα άτομα που εκτοπίστηκαν από την Ουκρανία.

Μέσω της συνεργασίας του με τρίτες χώρες, με βάση διμερείς χάρτες πορείας και χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ περιφερειακά προγράμματα, ο EUAA συνέχισε να υποστηρίζει την εξωτερική διάσταση του ΚΕΣΑ και το 2022. Υλοποιήθηκαν χάρτες πορείας για τη διμερή συνεργασία με την [Αίγυπτο](#), την [Αλβανία](#), τη [Βόρεια Μακεδονία](#), τη [Βοσνία-Ερζεγοβίνη](#), το [Κόσοβο](#), το [Μαυροβούνιο](#), τη [Σερβία](#) και την [Τουρκία](#), ενώ σε περιφερειακό επίπεδο, ο Οργανισμός υλοποίησε επιτυχώς δράσεις με τη συμμετοχή όλων των χωρών της Βόρειας Αφρικής και του Νίγηρα. Ενόψει της νέας εντολής του Οργανισμού και των γεωπολιτικών εξελίξεων στον τομέα του ασύλου, τον Μάρτιο του 2023, το διοικητικό συμβούλιο του EUAA ενέκρινε την αναθεωρημένη [στρατηγική εξωτερικής συνεργασίας](#).

Με τον κανονισμό για τον ΕΥΑΑ θεσπίστηκαν διατάξεις που διασφαλίζουν ότι ο Οργανισμός σέβεται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Το 2022, ο ΕΥΑΑ πραγματοποίησε προπαρασκευαστικές δραστηριότητες για τον διορισμό υπευθύνου θεμελιωδών δικαιωμάτων, τη χάραξη στρατηγικής για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τη θέσπιση μηχανισμού υποβολής καταγγελιών, στο πλαίσιο του οποίου κάθε πρόσωπο που θίγεται άμεσα από τις ενέργειες εμπειρογνώμονα σε ομάδα υποστήριξης για το άσυλο, και το οποίο θεωρεί ότι τα θεμελιώδη δικαιώματά του έχουν παραβιαστεί λόγω αυτών των ενεργειών, ή οποιοσδήποτε εκπρόσωπος του εν λόγω προσώπου, μπορεί να υποβάλει γραπτή καταγγελία στον ΕΥΑΑ.

4. Η λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου

Υπό το πρίσμα της ραγδαίας αύξησης του αριθμού των ατόμων που χρειάζονται προστασία στην Ευρώπη και των κορεσμένων εθνικών συστημάτων υποδοχής, το 2022 οι χώρες της ΕΕ+ εφάρμοσαν νομοθετικές, πολιτικές και πρακτικές πρωτοβουλίες για τη διαχείριση της μεταβαλλόμενης κατάστασης. Ταυτόχρονα, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η UNHCR και άλλοι διεθνείς οργανισμοί έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με ορισμένες πρακτικές που ακολουθούν οι εθνικές υπηρεσίες ασύλου και υποδοχής.

4.1. Πρόσβαση στις διαδικασίες

Το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ δέχθηκαν πολύ μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Οι περίπου 996 000 αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκαν σε χώρες της ΕΕ+ αντιπροσώπευαν αύξηση κατά το ήμισυ περίπου σε σύγκριση με το 2021 και κατά δύο πέμπτα σε σύγκριση με τα προ COVID-19 επίπεδα του 2019. Ενώ το σύνολο της ΕΕ+ παρέμεινε πολύ κάτω από τον αριθμό ρεκόρ του 2015, ο αριθμός των αιτήσεων υπερέβη τις τιμές του 2015 σε αρκετές χώρες (βλ. *Εικόνα 1*).

Σε όλες τις χώρες της ΕΕ+, 7 από τις 10 αιτήσεις υποβλήθηκαν στις 5 πρώτες χώρες υποδοχής — δηλαδή στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Αυστρία και την Ιταλία (κατά φθίνουσα σειρά). Οι περισσότερες αιτήσεις υποβλήθηκαν από υπηκόους της Συρίας, του Αφγανιστάν, της Τουρκίας, της Βενεζουέλας και της Κολομβίας. Ενώ τα επίπεδα ρεκόρ του 2015 και του 2016 οφείλονταν κυρίως σε αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκαν από άτομα που προέρχονταν από τη Συρία, το Αφγανιστάν και το Ιράκ, η τωρινή αύξηση προέρχεται από ένα πολύ ευρύτερο φάσμα εθνικοτήτων.

Υπό το πρίσμα της αύξησης των αφίξεων και των αιτήσεων, οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν τις προσπάθειές τους να παρέχουν πρόσβαση σε προστασία, προσπαθώντας παράλληλα να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα σύνορά τους. Ακολουθώντας τις τάσεις των τελευταίων ετών, αρκετά κράτη μέλη κατά μήκος των συνόρων της ΕΕ θέσπισαν ειδικούς κανόνες για τη διαχείριση των μαζικών αφίξεων και την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης σε ειδικές περιπτώσεις. Ενώ στόχος των μέτρων αυτών ήταν να βοηθήσουν τις αρχές στην παρακολούθηση και τη διαχείριση των εισροών και στον εντοπισμό υποθέσεων παράνομης διακίνησης, η UNHCR, το Συμβούλιο της Ευρώπης και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σχολίασαν τον αντίκτυπο στην πράξη, προειδοποιώντας για τους κινδύνους που υπάρχουν όσον αφορά το δικαίωμα ασύλου και την αρχή της *μη επαναπροώθησης*.

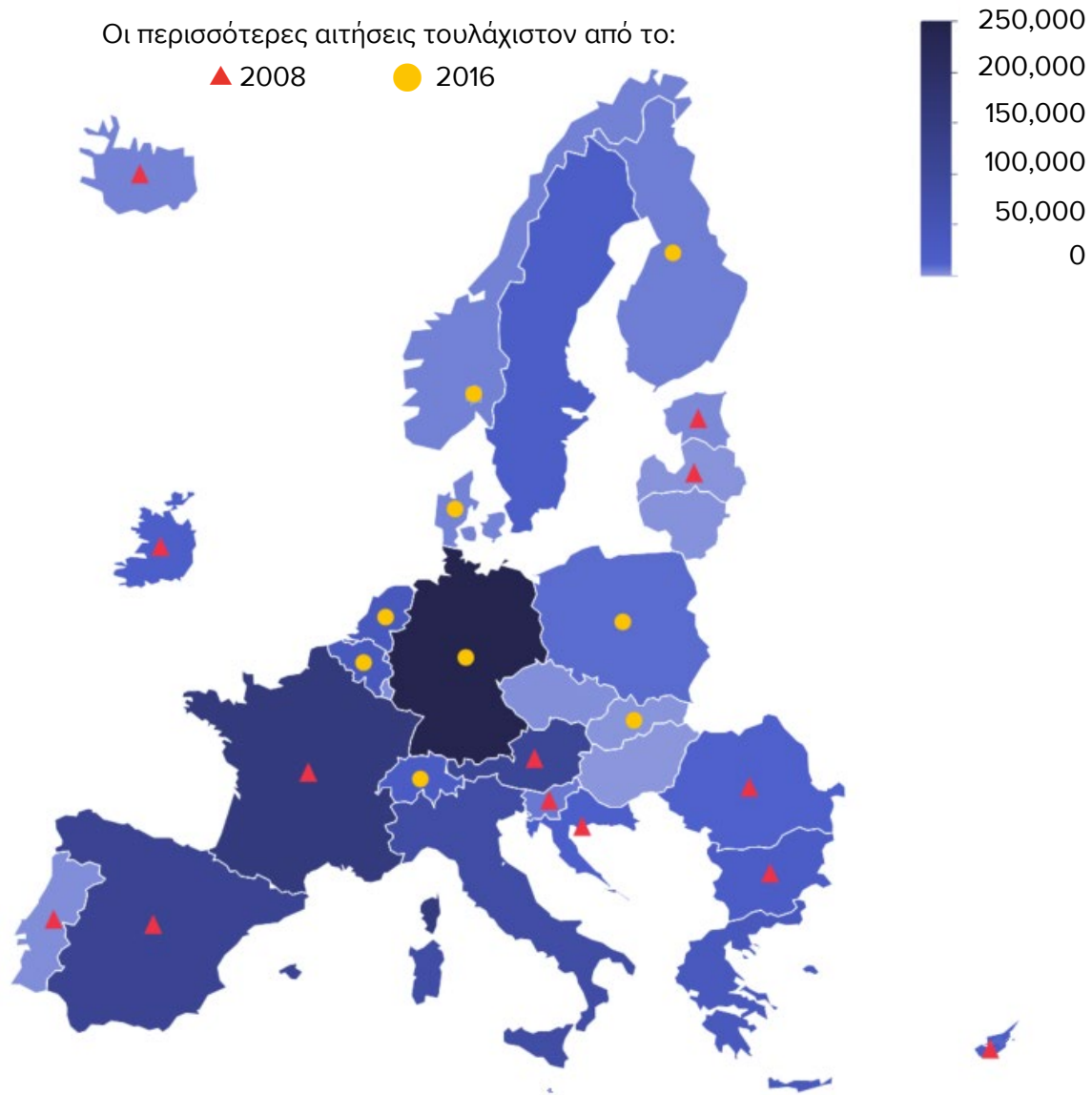
Η ενεργοποίηση της οδηγίας περί προσωρινής προστασίας έφερε επίσης αλλαγές στη διαδικασία και επηρέασε την ικανότητα καταχώρισης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας με διάφορους τρόπους, καθώς οι χώρες της ΕΕ+ έπρεπε να καταχωρίζουν επίσης τα άτομα που χρήζουν προσωρινής προστασίας. Αυτό οδήγησε σε αρκετές προσαρμογές στις διαδικασίες καταχώρισης και υποβολής αιτήσεων, με στόχο τη διευκόλυνση και την επιτάχυνση της διαδικασίας για τους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία, γεγονός που ορισμένες φορές προκάλεσε καθυστερήσεις στην πρόσβαση στη διαδικασία για τους αιτούντες άσυλο.

Αριθμός ρεκόρ αιτήσεων σε 13 χώρες της ΕΕ+

Εικόνα 1. Αιτήσεις για διεθνή προστασία ανά χώρα της ΕΕ+, 2022

Σημείωση: Δεν υπήρχαν ετήσια στοιχεία για την Ισλανδία. Το ετήσιο σύνολο υπολογίστηκε ως το άθροισμα των μηνιαίων αιτήσεων.

Πηγή: Eurostat [[migr_asyappctza](#), [migr_asyappctzm](#) για την Ισλανδία] την 13η Απριλίου 2023.

4.2. Η διαδικασία του Δουβλίνου

Οι εξελίξεις με σκοπό τη δημιουργία ενός νέου μηχανισμού αλληλεγγύης που θα συμπληρώνει το σύστημα του Δουβλίνου συνεχίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ και το 2022. Ο μονοετής εθελοντικός μηχανισμός αλληλεγγύης, ο οποίος συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν συμφωνίας μεταξύ 18 κρατών μελών και 3 συνδεδεμένων χωρών, θεωρείται ως ευκαιρία για να ανοίξει ο δρόμος για μια πιο μόνιμη λύση στο πλαίσιο του προτεινόμενου κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης.

Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ, τα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ΕΥΑΑ ανέπτυξαν έναν χάρτη πορείας για τη βελτίωση της εκτέλεσης των μεταφορών βάσει του κανονισμού Δουβλίνο III το 2022, ενώ τα κράτη μέλη άρχισαν να εφαρμόζουν τις πρακτικές λύσεις που ορίζονται στον χάρτη πορείας για να υπερβούν τα βασικά εμπόδια στην εκτέλεση των μεταφορών το 2023.

Ενώ οι περιορισμοί λόγω της πανδημίας COVID-19 άρθηκαν σταδιακά το 2022, ένα βασικό ζήτημα για τις μονάδες του Δουβλίνου το 2022 ήταν η έλλειψη προσωπικού —εν μέρει λόγω του γεγονότος ότι οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Δουβλίνου τοποθετήθηκαν σε νέες θέσεις για να υποστηρίξουν την άφιξη ατόμων που χρήζουν προσωρινής προστασίας— γεγονός που δυσκόλεψε την αντιμετώπιση του αυξανόμενου φόρτου εργασίας.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που ανταλλάσσονταν τακτικά μεταξύ του ΕΥΑΑ και 29 χωρών της ΕΕ+, το 2021 εκδόθηκαν 163 000 αποφάσεις ως απάντηση σε εξερχόμενα αιτήματα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου. Πρόκειται για αύξηση άνω των δύο πέμπτων σε σύγκριση με το 2021, με αποτέλεσμα τον υψηλότερο συνολικό αριθμό ετησίως τουλάχιστον από το 2016. Συνολικά, η ετήσια αναλογία αποφάσεων που ελήφθησαν επί των αιτήσεων που υποβλήθηκαν δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου προς τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν ήταν 16 %, δηλαδή στα ίδια επίπεδα με το 2021. Μολονότι ορισμένες αποφάσεις επί αιτήσεων που υποβάλλονται δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου αφορούσαν υποθέσεις επανένωσης οικογενειών, η σταθερή αναλογία αποφάσεων προς αιτήσεις υποδηλώνει ότι το 2022 αυξήθηκε ο αριθμός των αιτούντων άσυλο που μετακινήθηκαν από την πρώτη χώρα άφιξης σε άλλη για να υποβάλουν νέα αίτηση (οι λεγόμενες δευτερογενείς μετακινήσεις), με αποτέλεσμα να επηρεαστεί συνολικά ο φόρτος υποθέσεων ασύλου.

Σε εθνικό επίπεδο, η Γερμανία και η Γαλλία εξακολούθησαν να λαμβάνουν τον μεγαλύτερο αριθμό αποφάσεων ως απάντηση στα αιτήματά τους, αντιπροσωπεύοντας από κοινού περισσότερο από τα τρία πέμπτα του συνόλου της ΕΕ+. Όπως και τα προηγούμενα έτη, η Ιταλία εξέδωσε τις περισσότερες αποφάσεις συνολικά επί αιτήσεων δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου. Ωστόσο, για πρώτη φορά στα χρονικά, η Αυστρία και η Βουλγαρία αναδείχθηκαν ως η δεύτερη και τρίτη χώρα αντίστοιχα που εξέδωσαν τις περισσότερες αποφάσεις, ξεπερνώντας τη Γερμανία και την Ελλάδα.

Το 2022, το ποσοστό αποδοχής για τις αποφάσεις ως απάντηση σε αιτήσεις δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου, το οποίο μετρά το ποσοστό των αποφάσεων ανάληψης ευθύνης (ρητώς ή σιωπηρώς) για μια αίτηση σε σχέση με όλες τις εκδοθείσες αποφάσεις, ήταν 60 % (6 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το 2021). Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση που παρατηρείται για πρώτη φορά μετά από 5 έτη σε επίπεδο ΕΕ+.

Μετά την πολύ έντονη μείωση κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 το 2020 και το 2021, ο αριθμός των μεταφορών που εκτελέστηκαν το 2022 στο πλαίσιο της διαδικασίας του Δουβλίνου παρέμεινε χαμηλός. Συνολικά, το 2022 εκτελέστηκαν περίπου 15 000 μεταφορές, αριθμός περίπου κατά ένα έβδομο υψηλότερος σε σύγκριση με το 2021, αλλά περίπου δύο πέμπτα χαμηλότερος από τον αντίστοιχο του 2019.

Το 2022 έγινε επίκληση του άρθρου 17 παράγραφος 1 του κανονισμού Δουβλίνο III περίπου 4 800 φορές, αριθμός που αντιστοιχεί σε αύξηση για πρώτη φορά την τελευταία τετραετία, αλλά ακόμη βρίσκεται πολύ κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα. Το άρθρο 17 παράγραφος 1 συνιστά ρήτρα διακριτικής ευχέρειας, η οποία επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό.

4.3. Ειδικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των αναγκών προστασίας

Κατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε πρώτο βαθμό, τα κράτη μέλη μπορούν υπό συγκεκριμένους όρους να χρησιμοποιούν ειδικές διαδικασίες, όπως ταχύρυθμες διαδικασίες, διαδικασίες στα σύνορα ή διαδικασίες κατά προτεραιότητα, σε συμμόρφωση πάντα προς τις βασικές αρχές και τις εγγυήσεις που προβλέπονται στην ενωσιακή νομοθεσία.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, τα εθνικά δικαστήρια παρενέβησαν για να αξιολογήσουν τις νομοθετικές διατάξεις, καθώς και την πρακτική εφαρμογή των ειδικών διαδικασιών. Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τη χρήση διαδικασιών στα σύνορα και τους κινδύνους επιτάχυνσης με βάση την έννοια της ασφαλούς χώρας και τις μεταγενέστερες αιτήσεις.

Συνολικά, το 2022 υποβλήθηκαν 76 000 μεταγενέστερες αιτήσεις στην ίδια χώρα της ΕΕ+, αριθμός που αντιπροσωπεύει μείωση σε σύγκριση με τις 91 000 μεταγενέστερες αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2021. Η αναλογία των μεταγενέστερων αιτήσεων προς τον συνολικό αριθμό των αιτήσεων ήταν 1 προς 12, η οποία αποτελεί σημαντική μείωση σε σύγκριση με το 2021 (1 προς 7).

4.4. Διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου σε πρώτο βαθμό

Ο αυξημένος αριθμός των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, παράλληλα με τα εκατομμύρια των εκτοπισμένων από την Ουκρανία που χρειάζονται προσωρινή προστασία, άσκησε αυξημένη πίεση στην ικανότητα διεκπεραίωσης των αιτήσεων σε πρώτο βαθμό. Οι χώρες της ΕΕ+ ανταποκρίθηκαν στην ανάγκη αυτή θεσπίζοντας μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ασύλου στο σύνολό του και την επίσπευση της διαδικασίας ασύλου.

Ξεκίνησαν διαδικασίες πρόσληψης νέου προσωπικού και αναδιοργάνωσης των αποφαινόμενων αρχών, ενώ δημιουργήθηκαν και επιπλέον τοπικά γραφεία για να αυξηθεί η παρουσία και να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και στις αρμόδιες αρχές. Ορισμένες χώρες της ΕΕ+ θέσπισαν πολιτικές ιεράρχησης προτεραιοτήτων και κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα προφίλ, παρέτειναν τις προθεσμίες για την έκδοση απόφασης σε πρώτο βαθμό και συντόμευσαν ή παρέλειψαν ορισμένα στάδια της διαδικασίας, όταν το αποτέλεσμα θα ήταν ευνοϊκό για τον αιτούντα. Για τη βελτίωση και την επίτευξη των διαδικασιών, αρκετές χώρες ανέπτυξαν νέες γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των αιτήσεων και θέσπισαν νέες πολιτικές για τις αιτήσεις που κατατίθενται από συγκεκριμένα προφίλ και εθνικότητες αιτούντων.

Το 2022, οι αρχές ασύλου στις χώρες της ΕΕ+ εξέδωσαν περίπου 646 000 αποφάσεις σε πρώτο βαθμό, δηλαδή κατά ένα πέμπτο περισσότερες από ό,τι το 2021 και τις περισσότερες που έχουν εκδοθεί από το 2017. Ταυτόχρονα, το 2022 υποβλήθηκαν πολύ περισσότερες αιτήσεις (αύξηση κατά το ήμισυ), ιδίως κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Μέχρι το τέλος του 2022, οι αιτήσεις υπερέβαιναν τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις κατά 345 000, με αποτέλεσμα να εκκρεμούν περισσότερες υποθέσεις σε πρώτο βαθμό στις περισσότερες χώρες της ΕΕ+ από ό,τι το προηγούμενο έτος.

Τρεις χώρες της ΕΕ+ εξέδωσαν σχεδόν τα δύο τρίτα όλων των πρωτοβάθμιων αποφάσεων το 2022: Γερμανία (31 %), Γαλλία (20 %) και Ισπανία (13 %). Ακολούθησαν η Ιταλία (8 %), η Αυστρία (6 %) και η Ελλάδα (6 %). Οι περισσότερες πρωτοβάθμιες αποφάσεις σε χώρες της ΕΕ+ εκδόθηκαν για υπηκόους της Συρίας και του Αφγανιστάν, οι οποίοι έλαβαν 3 από τις 10 αποφάσεις (βλ. *Εικόνα 2*). Οι υπήκοοι της Τουρκίας (25 000), του Μπανγκλαντές (21 000) και της Γεωργίας (19 000) έλαβαν τις περισσότερες αποφάσεις που έχουν καταγραφεί.

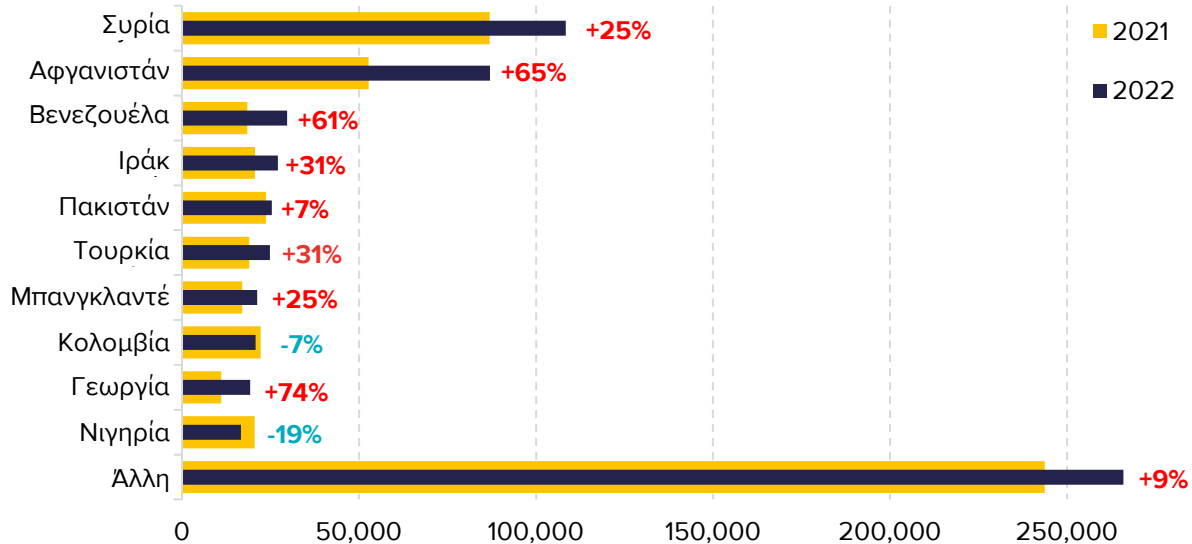
Περίπου 140 000 αιτήσεις αποσύρθηκαν σε όλους τους βαθμούς στις χώρες της ΕΕ+ το 2022, αριθμός διπλάσιος σε σχέση με το 2021 και ο μεγαλύτερος από το 2016. Συνολικά, η αναλογία των αιτήσεων που αποσύρθηκαν προς το σύνολο των αιτήσεων που υποβλήθηκαν αυξήθηκε από περίπου 1 στις 10 τα προηγούμενα 4 έτη, σε 1 στις 7 το 2022. Τουλάχιστον τα τέσσερα πέμπτα του συνόλου των αιτήσεων που αποσύρθηκαν το 2022, αποσύρθηκαν σιωπηρά. Είναι πιθανό ένας αιτών άσυλο να αποσύρει σιωπηρά την αίτησή του από μια χώρα της ΕΕ+ για να υποβάλει εκ νέου αίτηση σε άλλη χώρα, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχουν δευτερογενείς μετακινήσεις προς άλλες χώρες της ΕΕ+. Από την άποψη αυτή, παρατηρήθηκε ένα μοτίβο πολλών σιωπηρών αποσύρσεων και, ως εκ τούτου, δευτερογενών μετακινήσεων από τις χώρες κατά μήκος της οδού των Βαλκανίων και τις χώρες στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Το 2022 εκδόθηκαν περισσότερες πρωτοβάθμιες αποφάσεις σχεδόν για όλες τις κυριότερες χώρες καταγωγής

Εικόνα 2. Πρωτοβάθμιες αποφάσεις σε χώρες της ΕΕ+ από τις 10 πρώτες χώρες καταγωγής που λαμβάνουν αποφάσεις, το 2022 σε σύγκριση με το 2021

Πηγή: Eurostat [[migr_asydcfsta](#)] στις 13 Απριλίου 2023.

4.5. Διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου σε δεύτερο ή υψηλότερο βαθμό

Το 2022, οι εξελίξεις σε δεύτερο βαθμό σε ορισμένες χώρες της ΕΕ+ περιλάμβαναν αξιολογήσεις ή νέες ερμηνείες του δικαιώματος πρόσβασης σε διαδικασία προσφυγής, όπως για το ποιος μπορεί να ασκήσει προσφυγή και τις απαιτήσεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο αιτών για να έχει πρόσβαση στη διαδικασία προσφυγής. Το εύρος των προσφυγών σε υποθέσεις διεθνούς προστασίας αποτέλεσε αντικείμενο περαιτέρω βελτιώσεων, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για *ex nunc* εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων και του ανασταλτικού αποτελέσματος των προσφυγών, προκειμένου να ευθυγραμμιστούν οι εθνικές πρακτικές και οι νομοθετικές διατάξεις με τις σχετικές διατάξεις της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου.

Τα δικαστήρια παρενέβησαν για να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των ένδικων μέσων, ενώ η διάρκεια των διαδικασιών προσφυγής συνέχισε να αποτελεί ζήτημα ιδιαίτερης ανησυχίας, με αποτέλεσμα να προταθούν, να εγκριθούν ή να εφαρμόζονται ήδη νομοθετικές αλλαγές για την επιτάχυνση της διαδικασίας προσφυγής. Τα δικαστήρια εξέτασαν επίσης ποιο αρμόδιο όργανο θα έπρεπε να είναι υπεύθυνο για την προσφυγή κατά απόφασης επί αίτησης ασύλου.

4.6. Εκκρεμείς υποθέσεις

Στο τέλος του 2022, αναμενόταν η έκδοση απόφασης για σχεδόν 899 000 αιτήσεις ασύλου στις χώρες της ΕΕ+, αριθμός αυξημένος σχεδόν κατά το ένα πέμπτο σε σύγκριση με έναν χρόνο νωρίτερα. Πρόκειται για τις περισσότερες υποθέσεις σε αναμονή έκδοσης απόφασης από τον Απρίλιο του 2020, όταν η διεκπεραίωση των αιτήσεων αναστάλη ή περιορίστηκε αυστηρά λόγω της εμφάνισης της πανδημίας COVID-19.

Ενώ ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων παρέμεινε σχετικά σταθερός έως τον Ιούλιο του 2022, στη συνέχεια άρχισε να αυξάνεται συνεχώς, συμβαδίζοντας με τον αυξανόμενο αριθμό των αιτήσεων ασύλου, ενώ οι πρωτοβάθμιες αποφάσεις άρχισαν να υστερούν σημαντικά σε σχέση με τον αριθμό των αιτήσεων κατά τα δύο τελευταία τρίμηνα του 2022 σε σύγκριση με τα δύο πρώτα. Ως εκ τούτου, ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων ήταν πολύ υψηλότερος από τα προ κρίσης επίπεδα στα τέλη του 2014, ασκώντας μεγαλύτερη πίεση στα εθνικά συστήματα υποδοχής.

Ο συνδυασμός των δεδομένων της Eurostat και του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και ετοιμότητας (ΣΕΠΕ) του ΕΥΑΑ επιτρέπει τον διαχωρισμό των υποθέσεων που εκκρεμούν σε πρώτο βαθμό και των υποθέσεων που εκκρεμούν σε δεύτερο ή υψηλότερο βαθμό. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο συνολικός αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων αυξήθηκε σε πρώτο βαθμό, ενώ συνέχισε να μειώνεται σε υψηλότερους βαθμούς.

4.7. Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία

Το 2022 ήταν αναμφισβήτητα μια χρονιά κατά την οποία τα συστήματα υποδοχής στις χώρες της ΕΕ+ δοκίμασαν τα όριά τους, καθώς κλήθηκαν να καλύψουν τις ανάγκες όχι μόνο ενός αυξανόμενου αριθμού αιτούντων διεθνή προστασία, αλλά και εκατομμυρίων ανθρώπων που είχαν ανάγκη προσωρινής προστασίας — και, ως εκ τούτου, ανάγκη από καταφύγιο.

Η κύρια πρόκληση παρέμεινε η έλλειψη επαρκών θέσεων, παρόλο που τα κράτη μέλη συνέχισαν να πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις στην αύξηση της ικανότητας υποδοχής. Ορισμένες χώρες ξεπέρασαν όλα τα προηγούμενα ρεκόρ ικανότητας υποδοχής, αλλά αυτό δεν ήταν αρκετό για να προσφέρουν επαρκή στέγαση σε όλους τους αιτούντες. Οι πολύπλευρες προκλήσεις σε ορισμένες περιπτώσεις επιδεινώνονταν λόγω των ανεπαρκών μεθόδων χρηματοδότησης και λόγω προβλημάτων στη συνεργασία με τους δήμους. Ήταν ελάχιστες οι χώρες της ΕΕ+ (π.χ. χώρες διέλευσης από τις οποίες οι αιτούντες συχνά μετακινούνται προς άλλη χώρα της ΕΕ+) που δεν ανέφεραν προβλήματα στην ικανότητα υποδοχής.

Τα κράτη μέλη διερεύνησαν διάφορους τρόπους για να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες. Ορισμένοι προσέγγισαν νέους ενδιαφερόμενους φορείς για την ενίσχυση του συστήματος υποδοχής, για παράδειγμα, μέσω της στενότερης συμμετοχής οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, δημοτικών φορέων, φορέων διαχείρισης καταστροφών ή ιδιωτικών φορέων. Στο πλαίσιο των επιχειρησιακών του σχεδίων, ο ΕΥΑΑ βοήθησε 10 χώρες στη βελτίωση των συστημάτων υποδοχής τους.

Οι συνθήκες υποδοχής επιδεινώθηκαν σε κέντρα όπου επικρατούσε συνωστισμός και οδήγησαν σε υποβαθμισμένες συνθήκες σε ορισμένες χώρες της ΕΕ+, όπως τεκμηριώνεται ευρέως από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Τα δικαστήρια παρενέβησαν για να επαναλάβουν τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά την αποτελεσματική παροχή συνθηκών υποδοχής. Δεδομένου ότι εξακολούθησε να δίνεται έμφαση στις άμεσες ανάγκες, όπως η εύρεση επαρκών χώρων υποδοχής και η διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών διαβίωσης, φαίνεται ότι υλοποιήθηκαν λιγότερες πρωτοβουλίες για τη διευκόλυνση της εισόδου των αιτούντων στην αγορά εργασίας, την καθοδήγησή τους στη νέα κοινωνία ή την πρόσβαση σε εκπαίδευση και υγειονομική περίθαλψη.

4.8. Πτυχές της κράτησης που αφορούν αιτούντες και πρώην αιτούντες

Το 2022, οι ελλείψεις στις πρακτικές και τις συνθήκες κράτησης συνέχισαν να ελέγχονται διεξοδικά από διεθνείς, ευρωπαϊκούς και εθνικούς οργανισμούς παρακολούθησης και δικαστικούς οργανισμούς, όπως η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων (CAT), η Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (CPT), οι εθνικοί διαμεσολαβητές, το ΔΕΕ, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) και τα εθνικά δικαστήρια, παράλληλα με την UNHCR και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Οι αποφάσεις των δικαστηρίων ενεργοποίησαν, κατά καιρούς, διαδικασίες για την ευθυγράμμιση των εθνικών πολιτικών και πρακτικών με τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Η χωρητικότητα κράτησης στις χώρες της ΕΕ+ εξακολούθησε να προσαρμόζεται με βάση τις επιχειρησιακές ανάγκες, κυρίως μέσω του ανοίγματος ή του σχεδιασμού για την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων κράτησης. Η προσφυγή στη λύση της κράτησης ήταν μία από τις κύριες ανησυχίες που εξέφρασαν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Σε ορισμένες χώρες εκφράστηκαν ανησυχίες σχετικά με την πρακτική της κράτησης αιτούντων στα σύνορα, την *de facto* κράτηση εν γένει των νεοαφιχθέντων υπηκόων τρίτων χωρών ενώ περίμεναν να υποβάλουν αίτηση, τις συνθήκες κράτησης και την παρεμπόδιση της πρόσβασης σε δικαιώματα, όπως η πρόσβαση σε πληροφορίες και νομική συνδρομή.

4.9. Πρόσβαση σε πληροφορίες

Το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν να ενισχύουν την παροχή πληροφοριών στους αιτούντες άσυλο μέσω ψηφιακών καινοτομιών και βελτιώσεων, όπως νέες πλατφόρμες και ιστοσελίδες. Εκτός από τις εθνικές αρχές, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συνέχισαν να διαδραματίζουν εξίσου καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες. Τόσο οι εθνικές αρχές όσο και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κατέβαλαν ολοένα και περισσότερες προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι οι αιτούντες και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σε γλώσσα την οποία κατανοούν. Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο μεταφράστηκε σε διάφορες γλώσσες, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαθεσιμότητα πληροφοριών στην ουκρανική και τη ρωσική γλώσσα.

Υπάρχουν συγκεκριμένες ομάδες αιτούντων που μπορεί να χρειάζονται εξατομικευμένες πληροφορίες ανάλογα με την κατάσταση και τις περιστάσεις τους. Η μαζική άφιξη εκτοπισμένων ατόμων από την Ουκρανία δημιούργησε ένα νέο τοπίο πληροφόρησης· οι

χώρες της ΕΕ+ διέθεσαν σημαντικούς πόρους για την ανάπτυξη ενημερωτικών πλατφορμών και ενημερωτικού υλικού, με τακτική επικαιροποίηση ώστε να παρέχονται οι πλέον επικαιροποιημένες και ορθές πληροφορίες σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Οι εθνικές αρχές υποστηρίχθηκαν σε αυτή τη διαδικασία, για παράδειγμα από πρωτοβουλίες του ΕΥΑΑ ([Who is Who in Temporary Protection](#)) και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Help Pages). Επίσης, αναπτύχθηκαν νέες πληροφορίες για τους Ρώσους υπηκόους που ζητούν προστασία.

4.10. Νομική συνδρομή και εκπροσώπηση

Το 2022, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν τις προσπάθειες για τη βελτίωση της πρόσβασης σε νομική συνδρομή και της ποιότητάς της σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου. Δρομολόγησαν νέες πρωτοβουλίες και νέα έργα, για παράδειγμα τη σύναψη συμβάσεων με εξειδικευμένους δικηγόρους που αναλαμβάνουν υποθέσεις ασύλου και προσφέρουν πρόσθετη υποστήριξη σε αιτούντες με ειδικές ανάγκες. Τέθηκαν στη διάθεση των επαγγελματιών του νομικού κλάδου δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης και νέα εργαλεία, με γενικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών. Παρατηρήθηκαν επίσης σημαντικές προσπάθειες στην παροχή υπηρεσιών νομικής συνδρομής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου μέσω της ψηφιοποίησης και της διασυνδεσιμότητας μεταξύ των δικτυακών πυλών της αποφαινόμενης αρχής και των δικαστικών πλατφορμών.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε τα προηγούμενα έτη, η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου εξακολούθησε να αποτελεί πηγή ανησυχίας στα σύνορα, στους χώρους κράτησης και κατά τη διαδικασία προσφυγής λόγω ανεπαρκούς πληροφόρησης και πρόσβασης σε νομική συνδρομή και εκπροσώπηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι σύντομες προθεσμίες όσον αφορά τη διαδικασία στα σύνορα, τις ειδικές διαδικασίες ή τη διαδικασία του Δουβλίνου οδήγησαν σε περιορισμένη, κακής ποιότητας ή ανύπαρκτη νομική συνδρομή.

Ως απάντηση στη ρωσική εισβολή, οι εθνικές αρχές, οι διεθνείς οργανισμοί και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κινητοποίησαν πόρους για την παροχή άμεσης υποστήριξης στους εκτοπισμένους από την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένης της παροχής νομικών πληροφοριών και νομικής συνδρομής με την ενεργό συμμετοχή των εθνικών δικηγορικών συλλόγων.

4.11. Υπηρεσίες διερμηνείας

Το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ ανέλαβαν διάφορες πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των υπηρεσιών διερμηνείας στη διαδικασία ασύλου, ιδίως στο πλαίσιο της παροχής κατάλληλων υπηρεσιών για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, της παροχής βοήθειας σε άτομα με ειδικές ανάγκες και της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης. Συνεχίστηκαν να καταβάλλονται προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών διερμηνείας μέσω κατάρτισης, καθοδήγησης, ποιοτικών εργαλείων και υποστηρικτικού υλικού για τους διερμηνείς. Παρατηρήθηκε μια ανοδική τάση όσον αφορά τη συμμετοχή των δικαιούχων προστασίας ως διερμηνέων στο πλαίσιο των διαδικασιών ασύλου· καθώς είχαν και οι ίδιοι άμεση εμπειρία από τη διαδικασία,

οι εν λόγω διερμηνείς ήταν σε θέση να προσφέρουν κατάλληλη υποστήριξη στους νέους αιτούντες.

Για να αντιμετωπίσουν την άφιξη εκτοπισμένων ατόμων από την Ουκρανία, αρκετές χώρες της ΕΕ+ αύξησαν τον αριθμό των ουκρανόφωνων και ρωσόφωνων διερμηνέων και παρήγαγαν περισσότερο ενημερωτικό υλικό σε αυτές τις γλώσσες. Οι προσπάθειες αυτές προκάλεσαν ορισμένες επικρίσεις από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες ανέφεραν ότι υπάρχει σύστημα δύο ταχυτήτων για την παροχή βοήθειας, αφενός, σε άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία, τα οποία λαμβάνουν ταχεία στήριξη στον τομέα της διερμηνείας, και, αφετέρου, σε αιτούντες άσυλο από άλλες χώρες. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εξέφρασαν επίσης ανησυχίες σχετικά με τα γλωσσικά και πολιτισμικά εμπόδια στα σύνορα λόγω της έλλειψης υπηρεσιών διερμηνείας και της κακής μετάφρασης των πληροφοριών, με αποτέλεσμα οι μετανάστες να μην μπορούν να κατανοήσουν ουσιαστικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

4.12. Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής

Το 2022, οι βασικές εξελίξεις στην παραγωγή πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ) επικεντρώθηκαν στη βελτίωση των μεθοδολογιών, στις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και ερευνητές, στη βελτίωση της συνεργασίας με άλλους ερευνητές που εδρεύουν στην Ευρώπη [για παράδειγμα σε εθνικές μονάδες πληροφοριών σε σχέση με τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ) και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται στη χώρα καταγωγής] και στην ταχεία παραγωγή πληροφοριών για την αντιμετώπιση νέων καταστάσεων κρίσης. Η παραγωγή ΠΧΚ συνέχισε να εστιάζει στις πιο συνήθεις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο στην Ευρώπη, δηλαδή το Αφγανιστάν, τη Βενεζουέλα, την Κολομβία, τη Συρία και την Τουρκία. Όπως ήταν φυσικό, η παραγωγή ΠΧΚ το 2022 επικεντρώθηκε επίσης στην κατάσταση στην Ουκρανία και τη Ρωσία.

Μια πρόκληση που φαίνεται ότι εξακολουθεί να υφίσταται, όπως επισημάνθηκε από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σχετίζεται με την έλλειψη προσβασιμότητας και ευχέρειας χρήσης των βάσεων δεδομένων ΠΧΚ, καθώς και με την έλλειψη πληροφοριών σε πολλές γλώσσες, δεδομένου ότι το υλικό ΠΧΚ διατίθεται κυρίως στα αγγλικά. Επιπλέον, φαίνεται ότι υπάρχει ανισορροπία μεταξύ των χωρών καταγωγής για τις οποίες υπάρχει μεγάλος αριθμός εκθέσεων ΠΧΚ και των χωρών για τις οποίες δεν υπάρχουν πληροφορίες ή αυτές είναι περιορισμένες, καθώς και έλλειψη στοιχείων σχετικά με τους διαφυλικούς αιτούντες και την κατάσταση στις χώρες καταγωγής τους.

4.13. Η ανιθαγένεια στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου

Στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης ασύλου, η ανιθαγένεια μπορεί να επηρεάσει τη διαδικασία προσδιορισμού μιας αίτησης διεθνούς προστασίας, καθώς και τις διαδικαστικές εγγυήσεις του αιτούντος. Το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ προέβησαν σε νομοθετικές και πολιτικές αλλαγές για την αντιμετώπιση της ανιθαγένειας, μεταξύ άλλων θεσπίζοντας ειδικές διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ανιθαγένειας, διευκολύνοντας την πρόσβαση στην πολιτογράφηση και

επικαιροποιώντας κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεκπεραίωση αιτήσεων από ανιθαγένεις.

Ωστόσο, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις, όπως η απουσία διαδικασίας προσδιορισμού της ανιθαγένειας σε ορισμένες χώρες της ΕΕ+ και η έλλειψη ενημέρωσης και εμπειρογνώσις σε ζητήματα που σχετίζονται με την ανιθαγένεια στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει αβεβαιότητα στους αιτούντες σχετικά με τη διαδικασία και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, και μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη ταυτοποίηση και καταγραφή.

4.14. Περιεχόμενο της προστασίας

Το περιεχόμενο της προστασίας αναφέρεται στα δικαιώματα που απολαμβάνουν οι δικαιούχοι μιας μορφής προστασίας στη χώρα ασύλου, καθώς και στις συναφείς υποχρεώσεις. Η προστασία χορηγείται όταν οι αιτούντες λαμβάνουν θετική απόφαση για τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα ή καθεστώτος επικουρικής προστασίας (αναφέρονται επίσης ως εναρμονισμένα καθεστώτα προστασίας της ΕΕ). Ο όρος «ποσοστό αναγνώρισης» αναφέρεται στον αριθμό θετικών αποτελεσμάτων ως ποσοστό επί του συνόλου των αποφάσεων που αφορούν αιτήσεις διεθνούς προστασίας. Ενώ οι εθνικές μορφές προστασίας παρέχουν καθεστώς προστασίας στους υπηκόους τρίτων χωρών, τα καθεστώτα αυτά —τα οποία δεν είναι εναρμονισμένα σε όλες τις χώρες της ΕΕ+— δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ποσοστού αναγνώρισης.

Το 2022, το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης των χωρών της ΕΕ+ για τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις επί αιτήσεων ασύλου ήταν 39 %. Αυτό σημαίνει ότι, από τις 646 000 αποφάσεις που εκδόθηκαν, οι 252 000 ήταν θετικές, χορηγώντας στον αιτούντα είτε καθεστώς πρόσφυγα είτε επικουρική προστασία. Το ποσοστό αναγνώρισης αυξήθηκε κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2021 και ήταν το υψηλότερο από το 2017. Οι περισσότερες αποφάσεις σε πρώτο βαθμό χορήγησαν καθεστώς πρόσφυγα (149 000 ή 59 % του συνόλου των θετικών αποφάσεων) και επικουρική προστασία στις υπόλοιπες 103 000 περιπτώσεις (41 %).

Εκτός των ρυθμιζόμενων από την ΕΕ καθεστώτων, εάν συμπεριλαμβάνονταν στον υπολογισμό οι άδειες διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης στις χώρες της ΕΕ+ για τις αποφάσεις σε πρώτο βαθμό το 2022 θα ήταν 50 %.

Μεταξύ των 20 εθνικοτήτων για τις οποίες εκδόθηκαν οι περισσότερες πρωτοβάθμιες αποφάσεις το 2022, το υψηλότερο ποσοστό αναγνώρισης είχαν οι Σύριοι (93 %). Ακολούθησαν οι Ουκρανοί (86 %) και οι Ερυθραίοι (84 %). Άλλες ομάδες με σχετικά υψηλά ποσοστά αναγνώρισης περιλάμβαναν υπηκόους του Μάλι (65 %), της Σομαλίας (57 %) και του Αφγανιστάν (51 %) (βλ. *Εικόνα 3*).

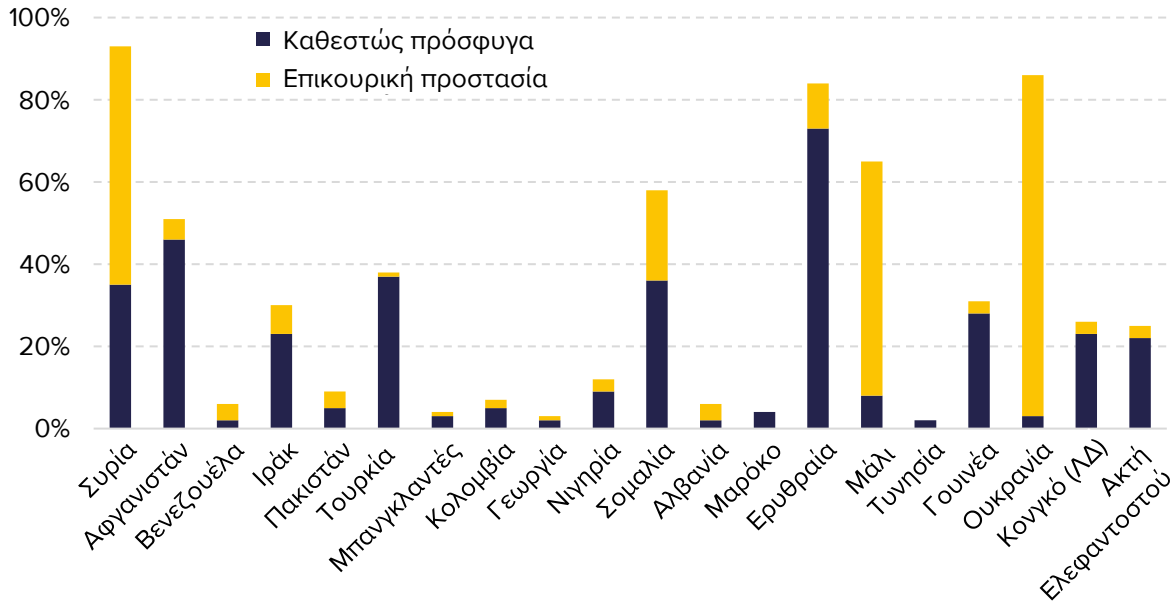
Το εύρος και η ποιότητα των δικαιωμάτων και των υπηρεσιών που παρέχονται στους δικαιούχους προστασίας διαμορφώνουν τις προοπτικές ουσιαστικής ένταξής τους στην κοινωνία υποδοχής. Το 2022, οι πολιτικές ένταξης απευθύνονταν κυρίως σε άτομα από την Ουκρανία που είχαν ανάγκη προσωρινής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης του κοινωνικού προσανατολισμού τους, της πρόσβασής τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την υγειονομική περίθαλψη, καθώς και της διασφάλισης παροχών κοινωνικής πρόνοιας.

Οι Σύριοι, οι Ουκρανοί και οι Ερυθραίοι είχαν τα υψηλότερα ποσοστά αναγνώρισης το 2022

Εικόνα 3. Ποσοστά αναγνώρισης σε πρώτο βαθμό για τις 20 ιθαγένειες με τις περισσότερες αποφάσεις που εκδόθηκαν σε χώρες της ΕΕ+, ανά εθνικότητα και καθεστώς που χορηγήθηκε, 2022

Σημείωση: Αυτές οι 20 ιθαγένειες έλαβαν τον υψηλότερο αριθμό από τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις που εκδόθηκαν το 2022 στις χώρες της ΕΕ+. Ταξινομούνται (από αριστερά προς τα δεξιά) με βάση τον αριθμό των αποφάσεων που εκδόθηκαν.

Πηγή: Eurostat [[migr_asycfstata](#)] στις 13 Απριλίου 2023.

Η τάση που παρατηρήθηκε τα προηγούμενα έτη όσον αφορά τη συμμετοχή ορισμένων ενδιαφερόμενων μερών και τη βελτίωση της συνεργασίας για την ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας συνεχίστηκε και το 2022, ενώ η επείγουσα ανάγκη παροχής στήριξης σε μεγάλη κλίμακα για την ένταξη ατόμων που χρήζουν προσωρινής προστασίας λειτούργησε περαιτέρω ως καταλύτης αυτής της διαδικασίας πολυμερούς συνεργασίας. Ως εκ τούτου, οι χώρες της ΕΕ+ εφάρμοσαν πιλοτικά ορισμένους νέους, καινοτόμους τρόπους συνεργασίας για την ένταξη των ατόμων που χρήζουν προστασίας.

Για τη στήριξη της τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής, διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών αρχών, της ακαδημαϊκής κοινότητας, ομάδων προβληματισμού και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συνέχισαν να αξιολογούν συνιστώσες των προγραμμάτων ένταξης καθ' όλη τη διάρκεια του 2022. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις προσπάθειες ένταξης των δικαιούχων προσωρινής προστασίας μπορούν να παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο των διαφόρων προσεγγίσεων ένταξης στο μέλλον. Παράλληλα, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες που προσφέρουν δικαίωμα παραμονής σε πρώην αιτούντες που δεν μπορούσαν να επιστραφούν και είχαν επιτύχει ένα ορισμένο επίπεδο ένταξης.

Η αύξηση των αιτήσεων ασύλου το 2022 συχνά είχε αντίκτυπο και προκάλεσε καθυστερήσεις στην έκδοση εγγράφων διαμονής και ταξιδιωτικών εγγράφων στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, γεγονός που εγκυμονούσε τον κίνδυνο καθυστέρησης της πρόσβασής τους και σε άλλες υπηρεσίες και δικαιώματα. Όπως παρατηρήθηκε και τα προηγούμενα έτη, τα δικαστήρια διατήρησαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ερμηνείας των λόγων και των διαδικασιών για την αναθεώρηση ή την ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, ενώ οι δικαστικές αρχές εξέτασαν επίσης διεξοδικά τις εθνικές πολιτικές και πρακτικές στον τομέα της επανένωσης των οικογενειών.

4.15. Επανεγκατάσταση και εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους

Μετά τη μείωση των δράσεων επανεγκατάστασης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι χώρες άρχισαν σταδιακά να επανενεργοποιούν τα προγράμματά τους το 2021 και το 2022. Στο πλαίσιο αυτό, οι χώρες της ΕΕ+ συνέχισαν τις προσπάθειες για την εκπλήρωση των δεσμεύσεών τους. Για αυτόν τον σκοπό, απαιτήθηκε η προσαρμογή των προτεραιοτήτων και των προγραμμάτων στις νέες προκλήσεις κατά τη διάρκεια του έτους, όπως η συνεχιζόμενη κρίση στο Αφγανιστάν και η μαζική άφιξη εκτοπισθέντων από την Ουκρανία. Η έντονη πίεση που ασκείται στα εθνικά συστήματα υποδοχής οδήγησε σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση των δεσμεύσεων επανεγκατάστασης από πολλές χώρες της ΕΕ+.

Συνολικά, ο ρόλος των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των ιδιωτικών εταιρειών και των κοινοτήτων ενισχύθηκε μέσω νέων συμφωνιών, καθώς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υποδοχή των επανεγκατεστημένων προσφύγων και στη διαδικασία επιλογής και παραπομπής. Για τον υπολογισμό του αντικτύπου των προγραμμάτων επανεγκατάστασης, οι χώρες της ΕΕ+ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών πραγματοποίησαν αξιολογήσεις για να εντοπίσουν τα διδάγματα που αντλήθηκαν και ορθές πρακτικές.

Στον τομέα των εισδοχών για ανθρωπιστικούς λόγους, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν κυρίως στην άφιξη Αφγανών υπηκόων που διέτρεχαν κίνδυνο. Και σε αυτή την περίπτωση, υλοποιήθηκαν σχετικές πρωτοβουλίες σε συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

5. Παιδιά και άτομα με ειδικές ανάγκες στη διαδικασία ασύλου

Δεδομένου ότι τα άτομα που χρήζουν προσωρινής προστασίας περιλάμβαναν κυρίως γυναίκες και παιδιά το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ έπρεπε να προσαρμόσουν τις υπηρεσίες υποστήριξης που ήταν γενικά προσανατολισμένες προς τους αιτούντες διεθνή προστασία, οι οποίοι είναι κυρίως άνδρες. Οι γυναίκες και τα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να πέσουν θύματα εμπορίας, γι' αυτό και πολλές χώρες της ΕΕ+ διεξήγαγαν εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων. Επίσης, καταβάλλουν περαιτέρω προσπάθειες για τον καλύτερο εντοπισμό των θυμάτων και την παροχή γρήγορης και επαρκούς υποστήριξης.

Παρά τις προσπάθειες των χωρών της ΕΕ+ για τη βελτίωση της έγκαιρης αναγνώρισης, παραπομπής και παρακολούθησης, η αναγνώριση ατόμων με ειδικές ανάγκες και η έγκαιρη παροχή στέγασης και στήριξης στους πλέον ευάλωτους κατέστησαν ακόμη πιο δύσκολη υπόθεση στο πλαίσιο των κορεσμένων συστημάτων υποδοχής. Επιπλέον, αρκετά κράτη μέλη και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σημείωσαν ότι οι αιτούντες διεθνή προστασία έφτασαν στην ΕΕ σε χειρότερη κατάσταση υγείας σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Τα δικαστήρια συχνά παρενέβησαν για να αποφανθούν σχετικά με διάφορα ζητήματα που αφορούσαν τους αιτούντες με αναπηρία και με ειδικές ανάγκες υγείας, σχετικά με ζητήματα που αφορούσαν την αποτελεσματική προστασία των γυναικών και των κοριτσιών, καθώς και για υποθέσεις που αφορούσαν αξιώσεις σχετικές με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.

Το 2022 υποβλήθηκαν 42 000 αιτήσεις ασύλου από ασυνόδευτους ανηλίκους σε όλες τις χώρες της ΕΕ+, οι περισσότερες που έχουν υποβληθεί από το 2016. Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση κατά τρία πέμπτα σε σχέση με το προηγούμενο έτος, η οποία υπερβαίνει ελαφρώς την αύξηση του συνόλου των αιτήσεων (+53 %). Δύο μόνο ιθαγένειες μαζί αντιπροσώπευαν τα δύο τρίτα των αιτήσεων των ασυνόδευτων ανηλίκων: σχεδόν οι μισές αιτήσεις υποβλήθηκαν από Αφγανούς (20 000) και Σύριους (10 000).

Πάνω από το ήμισυ του συνόλου των αιτήσεων διεθνούς προστασίας από ασυνόδευτους ανηλίκους υποβλήθηκαν στην Αυστρία (13 000 ή 31 %), στη Γερμανία (7 300, 17 %) και στις Κάτω Χώρες (4 200, 10 %). Τόσο στην Αυστρία όσο και στις Κάτω Χώρες, καθώς και στη Βουλγαρία (3 400), τη Γαλλία (1 000) και την Κύπρο (900), ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν το 2022 ήταν ο υψηλότερος που έχει καταγραφεί (βλ. *Εικόνα 4*).

Χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία σχεδόν σε όλους τους ασυνόδευτους ανηλίκους Σύριους (96 %). Αντίθετα, ήταν μικρό το ποσοστό θετικών αποφάσεων που εκδόθηκαν σε ανηλίκους από το Μπανγκλαντές (6 %).

Περίπου 18 000 αιτήσεις αποσύρθηκαν από ασυνόδευτους ανηλίκους σε 20 χώρες της ΕΕ+ που υπέβαλαν στοιχεία. Όπως και στην περίπτωση των αιτήσεων που αποσύρθηκαν από ενήλικους αιτούντες, ο αριθμός αυτός ήταν περίπου διπλάσιος σε σύγκριση με το 2021. Στην πραγματικότητα, η αύξηση των αιτήσεων που αποσύρθηκαν υπερέβη την αύξηση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν από ασυνόδευτους ανηλίκους. Οι αιτήσεις αποσύρθηκαν κυρίως από μία συγκεκριμένη ομάδα: το 95 % ήταν άρρενες αιτούντες ηλικίας 14-17 ετών. Σχεδόν

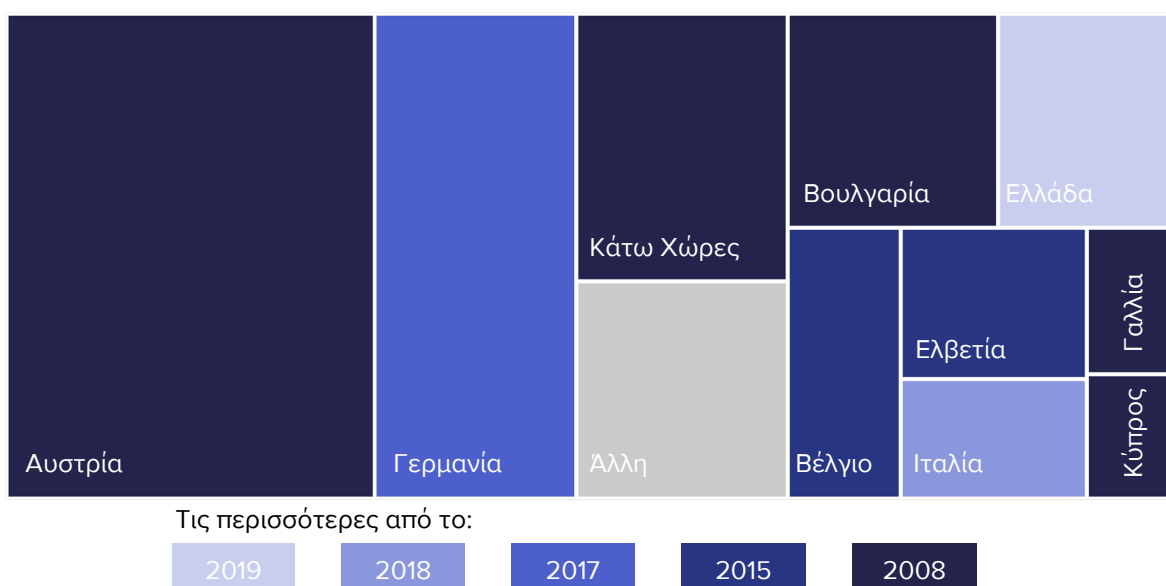

όλες οι αποσύρσεις ήταν σιωπηρές, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν ενημέρωσαν την αρχή για την πρόθεσή τους να αποσύρουν την αίτηση. Είναι πιθανό οι αποσύρσεις αυτές να υποδηλώνουν δευτερογενείς μετακινήσεις προς άλλες χώρες της ΕΕ+.

Αριθμός ρεκόρ αιτήσεων από ασυνόδευτους ανήλικους στην Αυστρία, τη Βουλγαρία, την Κύπρο, τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες

Εικόνα 4. 10 χώρες της ΕΕ + που λαμβάνουν τις περισσότερες αιτήσεις από ασυνόδευτους ανήλικους, 2022

Σημείωση: Δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία για την Ισλανδία.

Πηγή: Eurostat [[migr_asynaa](#)] στις 13 Απριλίου 2023.

Η αύξηση του αριθμού των ασυνόδευτων ανηλίκων σε σύγκριση με το 2021 άσκησε πρόσθετη πίεση στις σχετικές διαδικασίες, όπως ο διορισμός επιτρόπου και η εκτίμηση της ηλικίας των ατόμων που δήλωναν ανήλικοι. Η αύξηση είχε επίσης αντίκτυπο στις προθεσμίες για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων και στην παροχή κατάλληλων υλικών συνθηκών υποδοχής και υποστήριξης στους ασυνόδευτους ανήλικους.

Τελικές παρατηρήσεις

Το 2022, οι χώρες της ΕΕ+ δέχθηκαν πρωτοφανή αριθμό ατόμων που έχρηζαν προστασίας, όπως μαρτυρά η ραγδαία αύξηση του αριθμού των αιτούντων άσυλο και των άνω των 4 εκατομμυρίων εκτοπισμένων από την Ουκρανία που ζητούσαν προσωρινή προστασία. Ενώ ο συνολικός αριθμός των 5 εκατομμυρίων ατόμων που έφθασαν στην ΕΕ άσκησε σημαντική πίεση στις εθνικές διοικήσεις, δημιουργήθηκαν λύσεις σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την κάλυψη των αναγκών των ατόμων που ζητούν προστασία.

Η ευρωπαϊκή ανταπόκριση στις ανάγκες εκατομμυρίων εκτοπισμένων από την Ουκρανία ήταν εποικοδομητική και με γνώμονα την προστασία, ενώ μπορεί και να χρησιμεύσει ως πολιτικό και επιχειρησιακό σχέδιο στρατηγικής για το μέλλον. Ορισμένοι παράγοντες διαδραμάτισαν καταλυτικό ρόλο στην επιτυχία αυτή, συμπεριλαμβανομένης της προϋπάρχουσας νομοθεσίας που είχε σχεδιαστεί ειδικά για την αντιμετώπιση αυτής της ανάγκης, καθώς και της πολιτικής βούλησης να ενεργοποιηθεί η εν λόγω νομοθεσία και να δημιουργηθούν σύντομα οι αντίστοιχες δομές στήριξης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η συνεργασία μεταξύ πολλαπλών και διαφορετικών ενδιαφερόμενων μερών με άξονα την πολύπλευρη αλληλεγγύη διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των λύσεων: αλληλεγγύη προς τα άτομα που χρήζουν προστασίας· αλληλεγγύη μεταξύ των χωρών της ΕΕ· και αλληλεγγύη μεταξύ των διαφόρων φορέων που κατάφεραν να κινητοποιήσουν πόρους και να κινηθούν προς την ίδια κατεύθυνση. Τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ, οι εθνικές και τοπικές αρχές, οι διεθνείς οργανισμοί και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και οι ιδιώτες και οι κοινότητες, ένωσαν τις δυνάμεις τους και αντάλλαξαν τις αντίστοιχες εμπειρίες και γνώσεις τους για την παροχή αποτελεσματικών λύσεων.

Για την περαιτέρω βελτιστοποίηση των συστημάτων ασύλου της ΕΕ το 2022, η γαλλική και η τσεχική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ τάχθηκαν υπέρ μιας σταδιακής προσέγγισης, κατόρθωσαν να συμβάλουν καταλυτικά στην πρόοδο των διαπραγματεύσεων για το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και προώθησαν περαιτέρω την πρακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Οι εργασίες αυτές κορυφώθηκαν με την έγκριση των εντολών διαπραγματεύσεως για τους κανονισμούς σχετικά με τον έλεγχο διαλογής και το Eurodac, με την πολιτική συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών για έναν κοινό χάρτη πορείας για τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τη δέσμη μεταρρυθμίσεων, και με τη συμφωνία για τον εθελοντικό μηχανισμό αλληλεγγύης. Αυτή η ενισχυμένη δέσμευση, που βασίζεται σε μια ισορροπία μεταξύ της έκφρασης αλληλεγγύης και της ευθύνης, μπορεί να έχει θετικό σωρευτικό αποτέλεσμα, συμβάλλοντας περαιτέρω στη χάραξη πολιτικής και διευκολύνοντας κατ' επέκταση την έγκριση του συμφώνου εντός των επόμενων ετών.

Στο πλαίσιο αυτών των εξελίξεων όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη διττής ακεραιότητας, δηλαδή ακεραιότητας στη διαδικασία ασύλου και ακεραιότητας στη διαχείριση των συνόρων. Πράγματι, τα τελευταία χρόνια δίνεται έμφαση σε μια αποτελεσματική προσέγγιση, η οποία έχει παρουσιαστεί ως βασικό στοιχείο της μεθόδου για την ενίσχυση του συμφώνου. Ο στόχος της αναθεώρησης του συστήματος Σένγκεν, όπως έχει δηλωθεί, είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι σε σοβαρές απειλές, όπως η εργαλειοποίηση των μεταναστών, μέσω της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Ταυτόχρονα, η αποτελεσματική διαχείριση συνεπάγεται ακεραιότητα όσον αφορά την

υποδοχή προσώπων που χρήζουν προστασίας με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη διεκπεραίωση των αιτήσεων με δίκαιο και αξιοπρεπή τρόπο.

Ως εκ τούτου, παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των συνόρων, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβαση στην προστασία για όσους την έχουν ανάγκη. Ενώ έχουν κινηθεί βασικές διαδικασίες προς αυτή την κατεύθυνση, όπως η συζήτηση —και η σχετική καθοδήγηση— σχετικά με τη θέσπιση ανεξάρτητων εθνικών μηχανισμών για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τα ανθρώπινα δικαιώματα στα εξωτερικά σύνορα, οι διεθνείς οργανισμοί και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αναφέρουν στοιχεία που εγείρουν ανησυχίες σχετικά με πρακτικές που εμποδίζουν την αποτελεσματική πρόσβαση στην προστασία.

Για να διασφαλιστεί η ορθή ερμηνεία του ΚΕΣΑ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), καθώς και τα δικαστικά όργανα σε εθνικό επίπεδο συνέχισαν να ελέγχουν διεξοδικά την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πολιτικές και πρακτικές σε ορισμένους τομείς που σχετίζονται με το ΚΕΣΑ το 2022. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην εφαρμογή της αρχής της μη επαναπροώθησης και της αποτελεσματικής πρόσβασης στην επικράτεια και στη διαδικασία ασύλου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα του ΚΕΣΑ, είναι εξαιρετικά σημαντικό οι εθνικές αρχές να εφαρμόζουν τις αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστήρια για τον σκοπό αυτόν.

Καθώς το τοπίο στον τομέα του ασύλου μεταβάλλεται ραγδαία, και απαιτεί τη συνεργασία πολλών ενδιαφερομένων μερών για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή λύσεων προστασίας, ο ΕΥΑΑ έχει εξελιχθεί σε καίρια συνιστώσα της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής ασύλου. Ο Οργανισμός διαθέτει ενισχυμένη εντολή και θα συνεχίσει να υποστηρίζει την εφαρμογή του ΚΕΣΑ σε όλη την Ευρώπη. Σε συνδυασμό με την τεχνική, επιχειρησιακή και εκπαιδευτική υποστήριξη που παρέχει ο Οργανισμός, η νέα θέση του ανεξάρτητου υπευθύνου θεμελιωδών δικαιωμάτων θα συμβάλει καταλυτικά στις εργασίες για να διασφαλιστεί ότι τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο διαφυλάσσονται πάντοτε. Μέσω του μηχανισμού παρακολούθησης, ο Οργανισμός θα συνεργαστεί ακόμη στενότερα με τα κράτη μέλη κατά τα προσεχή έτη για την παρακολούθηση της επιχειρησιακής και τεχνικής εφαρμογής των νομικών υποχρεώσεων της ΕΕ και για να τα βοηθήσει να εντοπίσουν πιθανούς περιορισμούς στα συστήματα ασύλου και υποδοχής, ώστε να συμβάλει εντέλει σε ένα πιο εναρμονισμένο σύστημα ασύλου της ΕΕ.

Έκθεση για το άσυλο 2023: Σύνοψη

Ως κατ' εξοχήν πηγή πληροφόρησης σχετικά με τη διεθνή προστασία στην Ευρώπη, η Έκθεση για το άσυλο 2023 παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των κυριότερων εξελίξεων στον τομέα του ασύλου το 2022. Η σύνοψη αποτελεί συνοπτική έκδοση της κύριας έκθεσης.

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) συγκεντρώνει πληροφορίες για όλες τις πτυχές του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. Για τον σκοπό αυτόν, η έκθεση περιγράφει τις αλλαγές στις πολιτικές, τις πρακτικές και τη νομοθεσία. Παρουσιάζει τις τάσεις στον τομέα του ασύλου, τους βασικούς δείκτες για το έτος αναφοράς 2022, μια επισκόπηση του συστήματος του Δουβλίνου το οποίο προσδιορίζει το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για μια υπόθεση, και μια ειδική ενότητα για τους αιτούντες με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων. Περιλαμβάνονται παραδείγματα της νομολογίας με σκοπό την ερμηνεία ευρωπαϊκών και εθνικών νόμων στο πλαίσιο του κεκτημένου της ΕΕ για το άσυλο.

Η Έκθεση για το άσυλο 2023 βασίζεται σε πληροφορίες από ένα ευρύ φάσμα πηγών — όπως στοιχεία και απόψεις από εθνικές αρχές, θεσμικά όργανα της ΕΕ, διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και την ακαδημαϊκή κοινότητα— ώστε να παρουσιάσει μια πλήρη εικόνα και ποικίλες οπτικές. Η έκθεση, που καλύπτει την περίοδο από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2022, αποτελεί έγγραφο αναφοράς για τις τελευταίες εξελίξεις στη διεθνή προστασία στην Ευρώπη.